

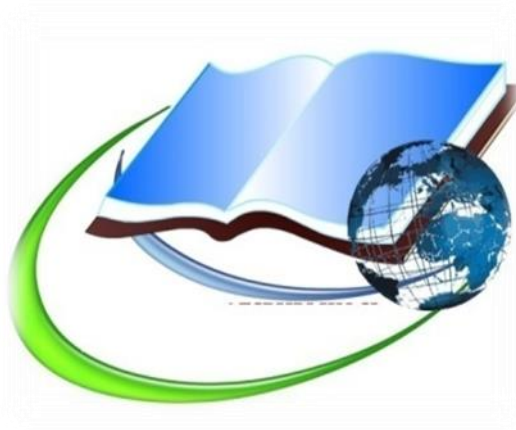
**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI
VAZIRLIGI**

Respublika
Ta'lim Markazi

RESPUBLIKA TA'LIM MARKAZI

**2020-2021-O'QUV YILIDA UMUMIY O'RTA TA'LIM
MAKTABLARINING 10-SINF O'QUVCHILARI UCHUN BOSQICHLI
NAZORAT IMTIHONINI O'TKAZISH BO'YICHA TARIXI FANIDAN
METODIK TAVSIYA VA MATERIALLAR**

Toshkent-2021

Imtihon materiallari Respublika ta'limi markazining ilmiy-uslubiy kengashida muhokama qilinib, tavsiya qilindi (2021-yil 30-martdagi 1-son Ilmiy-metodik kengash qarori).

Umumiy o'rta ta'lim muassasalarining 10-sinf o'quvchilari bosqichli nazorat imtihonlarini o'tkazish bo'yicha metodik tavsiya va materiallarni tijoriy maqsadda ko'paytirib tarqatish taqiqlanadi.

Umumiy o'rta ta'lim muassasalari metodbirlashmalari bosqichli nazorat imtihoni materiallariga 15-20% gacha o'zgartirishlar kiritishi mumkin.

Tuzuvchilar:

N.Hakimov - Respublika ta'lim markazi metodisti.

J.Hasanov - Respublika ta'lim markazi metodisti.

Taqrizchilar:

Sh. Ergashev - O'zR FA Tarix instituti katta ilmiy xodimi, t.f.n., dotsenti.

A.Zamonov-Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti "O'zbekiston tarixi" kafedrasi tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

G.Norqulova - Toshkent shahar Sergeli tumani 104-maktab tarix fani o'qituvchisi

Q.Exsonov-Toshkent shahar Yashnobod tumani 231-maktab tarix fani o'qituvchisi

TARIX **10-SINF**

Tarix fanidan yakuniy attestatsiya imtihonlari uchun taklif etilayotgan mazkur topshiriqlar umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standartlari asosida tayyorlangan. Ushbu topshiriqlar biletlarda aks ettirilgan bo'lib, har bir biletga uch yo'nalishdagi mavzu asosida uchtdan savol beriladi: Topshiriqlar quyidagi mazmunda tuziladi.

1. O'zbekiston yoki Jahon tarixida yuz bergan tarixiy jarayonlar va amalga oshirilgan islohotlar bilan bog'liq bo'ladi.
2. O'zbekiston va Jahon tarixi fanida o'rganiladigan tarixiy-me'moriy inshootlardan biri beriladi.
3. Biletdagi uchinchi topshiriq dunyo ilm-fani va madaniyati rivojiga hissa qo'shgan tarixiy shaxslaridan biri haqidagi savoldan iborat bo'ladi.

Birinchi savol bo'yicha o'quvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

t/r	Baholash mezonlari	Ball
1	Tarixiy voqeani yuz bergan vaqti va sababini ayta olishi	1 ball
2	Jarayon yoki islohotlar tashabbuskori (tashabbuskorlari)ni faoliyatini bilish.	1 ball
3	Amalga oshirilgan islohotlarning mohiyatini yoritib berishi.	1 ball
4	Hududning qayerda joylashganligi va chegaralarini zamonaviy xaritadan ko'rsata olishi.	1 ball
5	Jarayon yoki islohotlar bo'lgan davrdagi shart-sharoitlar va oqibatlarini.	1 ball
Jami:		5 ball

Ikkinchi savol bo'yicha o'quvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

T/r	Baholash mezonlari	Ball
1	Me'moriy inshoot sanasi yoki davrini to'g'ri aytishi.	1 ball
2	Me'moriy inshootni qurdirgan shaxs yoki shaxslarni bilishi.	1 ball
3	Me'moriy inshootning qayerda joylashganligini (zamonaviy xarita orqali) ko'rsata olishi	1 ball
4	Me'moriy inshootning o'ziga xos ko'rinishi ya'ni me'morchilik uslublarini tasvirlay olishi	1 ball
5	Me'moriy inshootning vazifasini to'g'ri ayta olishi	1 ball
Jami:		5 ball

Uchinchi savol bo'yicha o'quvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

T/r	Baholash mezonlari	Ball
1	Tarixiy shaxsning yashagan yillari (yoki davri)ni to'g'ri aytishi	1 ball
2	Tarixiy shaxsning hayoti haqida xronologik tarzda ma'lumot berishi	1 ball
3	Qaysi fan yoki madaniyat sohalarida ijod qilganligi haqida ma'lumot berishi	1 ball
4	Tarixiy shaxsning asarlari yoki amalga oshirgan ishlarini aytib o'tishi	1 ball
5	Tarixiy shaxsning insoniyat taraqqiyotiga qo'shgan hissasi haqida fikr bildirishi	1 ball
Jami:		5 ball

Izoh: har bir yo'nalish bo'yicha ballar yaxlitlanib (Bunda yaxlitlangan ball 4,5 dan past bo'lsa – 4 baho, yuqori bo'lsa – 5 baho. Masalan: $5+4+5=14:3=4,6$ yaxlitlansa 5 baho, $4+4+5=13:3=4,3$ yaxlitlansa 4 baho), yakuniy attestatsiya imtihoni sinovining yakuniy bali sifatida sinf jurnalining "O'zbekiston tarixi" sahifasiga qo'yiladi.

O'quvchilarga bilet olganlaridan keyin tayyorgarlik ko'rishlari uchun 20 daqiqa vaqt beriladi.

Imtihon savollariga maktab metodbirlashmasi qarori bilan tuzatishlar, qo'shimchalar va takliflar kiritilishi mumkin. Imtihon topshirish jarayonida o'quvchi o'z fikrini faqat darslik materiallari asosida emas, balki boshqa manbalarga tayangan holda ham bayon qilishi mumkin. Shuningdek, tarix fani chuqurlashtirib o'qitiladigan sinf va maktablarda imtihon biletleri 4 ta savoldan iborat bo'ladi. Tarix fani chuqurlashtirib o'qitiladigan sinf va maktablarning imtihondagi to'rtinchi savollari o'qituvchi tomonidan tuzilib, maktab metodbirlashmasi tomonidan tasdiqlanadi.

Tarix
10-sinf

1-BILET

1. Ashtarxoniylar davlatining tashkil topishi.
2. Temuriylar tarixi davlat muzeyi haqida ma'lumot bering.
3. Abdulla Qodiriy hayoti va ijodi.

2-BILET

1. Shayboniylar davlatining tashkil topishi.
2. Minorayi Kalon me'moriy yodgorligi haqida ma'lumot bering
3. Abdulla Avloniy hayoti va ijodi.

3-BILET

1. Spartak qo'zg'oloni.
2. Tillakori madrasasi haqida ma'lumot bering.
3. Abdurauf Fitrat hayoti va faoliyati.

4-BILET

1. Birinchi jahon urushi va oqibatlari.
2. Ulug'bek rasadxonasi haqida ma'lumot bering.
3. Najmiddin Kubro hayoti va faoliyati.

5-BILET

1. Ikkinchi jahon urushi va oqibatlari.
2. Toshkentdagi Ko'kaldosh madrasasi haqida ma'lumot bering.
3. Abu Ali ibn Sino hayoti va faoliyati.

6-BILET

1. O'zbekiston SSRning tashkil topishi.
2. Ichanqal'a me'moriy yodgorligi.
3. Muhammad ibn Muso al-Xorazmiy hayoti va faoliyati.

7-BILET

1. Turkiston Muxtoriyati hukumatining tashkil topishi va faoliyati.
2. Ma'buda Artemida ibodatxonasi haqida ma'lumot bering.
3. Alisher Navoiy hayoti va ijodi.

8-BILET

1. Fransiya-Prussiya urushi va uning yakunlari.
2. Muhammad Rahimxon madrasasi haqida ma'lumot bering.
3. Ahmad al-Farg'oniy hayoti va ijodi.

9-BILET

1. Vashington konferensiyasi.
2. Mir Arab madrasasi haqida ma'lumot bering.
3. Mirzo Abdulqodir Bedil hayoti va ijodi.

10-BILET

1. Turk xoqonligining tashkil topishi.
2. Dishan qal'a haqida ma'lumot bering.
3. Sharof Rashidov hayoti va faoliyati.

11-BILET

1. Mahmud Torobiy qo'zg'oloni.
2. Ulug'bek rasadxonasi haqida ma'lumot bering.
3. Abulg'oz Bahodirxon faoliyati.

12-BILET

1. "Loy jangi" haqida ma'lumot bering.
2. Sherdor madrasasi haqida ma'lumot bering.
3. Abu Rayhon Beruniy hayoti va faoliyati.

13-BILET

1. Muhammad Rahimxon I islohotlari.
2. Labihovuz ansambli haqida ma'lumot bering.
3. Yusuf Xos Hojib hayoti va faoliyati.

14-BILET

1. Muqanna qo'zg'oloni haqida ma'lumot bering.
2. Islomxo'ja minorasi haqida ma'lumot bering.
3. Amir Temur–yetuk sarkarda.

15-BILET

1. Abruy qo'zg'oloni haqida ma'lumot bering.
2. Baroqxon madrasasi.
3. Galileo Galiley hayoti va ilmiy faoliyati.

16-BILET

1. AQSh ning tashkil topishi.
2. Ismoil Somoniy maqbarasi.
3. Abdulla Avloniy hayoti va faoliyati.

17-BILET

1. "Anqara jangi" haqida ma'lumot bering.
2. Ulug'bek madrasasi (Buxoro).
3. Mahmud Zamaxshariyning hayoti va faoliyati.

18-BILET

1. G‘aznaviylar davlati paydo bo‘lishi.
2. Mir arab madrasasi.
3. Burhoniddin al-Marg‘inoniy hayoti va faoliyati.

19-BILET

1. Ismoil Somoniy davlati.
2. “Qatag‘on qurbonlari xotirasi” memorial majmuasi haqida ma’lumot bering.
3. Munavvar Qori Abdurashidxonov hayoti va faoliyati.

20-BILET

1. BMTning tashkil topishi.
2. Sherdor madrasasi haqida ma’lumot bering.
3. Turdi Farog‘iy hayoti va ijodi.

21-BILET

1. Salib yurishlari.
2. Misr piramidalari haqida ma’lumot bering.
3. Mohlaroyim – Nodira hayoti va ijodi.

22-BILET

1. SSSRning tashkil topishi.
2. Registon ansambli haqida ma’lumot bering.
3. Amir Umarxon hayoti va faoliyati.

23-BILET

1. Jakeriya qo‘zg‘oloni.
2. Go‘ri Amir maqbarasi.
3. Mahmudxo‘ja Behbudiy hayoti va faoliyati.

24-BILET

1. Spitaman qo‘zg‘oloni.
2. Ichanqal’a me’moriy yodgorligi.
3. Kamoliddin Behzod hayoti va faoliyati.

25-BILET

1. Amir Temurning Movarounnahrni egallashi.
2. Ma’buda Artemida ibodatxonasi haqida ma’lumot bering.
3. Mirzo Ulug‘bek hayoti va faoliyati.

26-BILET

1. Franklar imperiyasining tashkil topishi.
2. Sherg‘ozixon madrasasi.
3. Nikolay Kopernikning hayoti va faoliyati.

27-BILET

1. Islom dini va arablar birlashuvi.
2. Sitorai Mohi Xosa haqida ma'lumot bering.
3. Ahmad Donish hayoti va faoliyati.

28-BILET

1. Qo'qon xonligining tashkil topishi.
2. Buyuk Xitoy devori haqida ma'lumot bering.
3. Imom Buxoriyning hayoti va faoliyati.

29-BILET

1. Xiva xonligining tashkil topishi.
2. Buxoro arki haqida ma'lumot bering.
3. Xoja Bahouddin Naqshbandiy hayoti va faoliyati.

30-BILET

1. Buxoro xonligini tashkil topishi.
2. Xudoyorxon saroyi haqida ma'lumot bering.
3. Zahiriddin Muhammad Boburning hayoti va faoliyati.